

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt,

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-11-07 Nr. (12.6-14)3-1986

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL MAIŠIAGALOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ SAUGYKLOS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO“ PROJEKTO TEIKIMO

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 1 punktu Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) svarstyti Vyriausybės nutarimo „Dėl Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – gauti Vyriausybės, kaip Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos, esančios Širvintų rajono savivaldybės Jauniūnų seniūnijos Bartkuškio kaime (toliau – Maišiagalos saugykla), savininko funkcijas įgyvendinančios institucijos, sprendimą nutraukti šios saugyklos eksploatavimą.

Valstybei nuosavybės teise priklausančioje ir šiuo metu VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros (toliau – RATA) patikėjimo teise valdomoje Maišiagalos saugykloje saugomi panaudoti uždarieji radioaktyvieji šaltiniai ir radioaktyviosios atliekos (toliau kartu – atliekos) iš pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų, mokslo įstaigų ir karinių dalinių (toliau kartu – atliekų darytojai). Neišrūšiuotos ir neapdorotos atliekos į Maišiagalos saugyklą buvo dedamos 1963–1988 metais. Per tą laiką saugykloje susikaupė apie 120 kub. metrų atliekų (įskaitant betono užpildo tarpsluoksnius). Nuo 1989 metų, uždarius Maišiagalos saugyklą ir užsandarinus jos rūsį, atliekų darytojų atliekos saugomos Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) saugyklose kartu su šios elektrinės atliekomis.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1427 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ (toliau – Plėtros programa), 22 punktu, Maišiagalos saugyklos teritorijoje žemės paviršiuje įrengti barjerai negali užtikrinti ilgalaikės apsaugos nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje. Neigiamą visuomenės požiūrį į saugyklą lemia ir tai, kad netoliese yra Bartkuškio telmologinis draustinis ir Kernavės kultūrinis rezervatas (UNESCO pasaulio paveldo objektas). Siekiant užtikrinti, kad kiekvienas asmuo ir aplinka tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek ir už jos ribų būtų pakankamai apsaugoti nuo radiologinių ir kitų pavojų, kuriuos gali sukelti Maišiagalos saugyklos atliekos, nepalikti ateities kartoms nepelnytos atliekų tvarkymo naštos, panaikinti valstybės biudžeto lėšomis dengiamas Maišiagalos saugyklos priežiūros išlaidas, iki 2023 metų saugyklos atliekas, radionuklidais užterštas konstrukcijas ir gruntą planuojama išimti, saugyklos teritoriją rekultivuoti ir panaikinti jos kontrolę radiaciniu požiūriu. Iš Maišiagalos saugyklos išimtas atliekas, radionuklidais užterštas konstrukcijas ir gruntą planuojama tvarkyti IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose. Šiems Plėtros programoje nurodytiems uždaviniams įgyvendinti:

– Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. D1-829 „Dėl finansavimo skyrimo projektui pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.2.1-APVA-V-010 priemonę „Atliekų tvarkymo sistemos valdymas“ projektui „Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimas“ (toliau – Saugyklos

projektas) buvo skirta 4 mln. eurų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Lėšų poreikis Saugyklos projektui vykdyti buvo nustatytas vadovaujantis Preliminariu Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo planu (toliau – Preliminarus planas).

– 2016 m. gruodžio 15 d. tarp Aplinkos projektų valdymo agentūros ir RATA buvo pasirašyta Saugyklos projekto įgyvendinimo ir finansavimo sutartis.

– 2017 metų pabaigoje buvo atliktas planuojamos ūkinės veiklos „Maišiagalos saugyklos eksploatavimo nutraukimas“ poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV). 2017 m. spalio 13 d. Širvintų rajono savivaldybėje įvyko viešas visuomenės supažindinimas su planuojamos ūkinės veiklos PAV. PAV ataskaita buvo suderinta su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Radiacinės saugos centru, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos, Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija (toliau – VATESI) ir Širvintų rajono savivaldybe ir pateikta Aplinkos apsaugos agentūrai įvertinti. Informacija apie priimtą sprendimą dėl šios veiklos leistinumo poveikio aplinkai požiūriu pateikta Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje www.gamta.lt.

– Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2018 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1-272 „Dėl Galutinio Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas Galutinis Maišiagalos saugyklos eksploatavimo nutraukimo planas (toliau – Galutinis planas), kuris vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 32 straipsnio 4 dalimi be pastabų ir pasiūlymų buvo suderintas su VATESI, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija), Energetikos ministerija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Galutiniame plane, lyginant su Preliminariu planu, be kita ko, buvo patikslintos Maišiagalos saugyklos eksploatavimo nutraukimo darbų apimtis ir kaina. Planuojama darbų vertė – 15 999,04 tūkst. eurų.

– 2018 m. spalio mėn. kartu su Aplinkos ministerija ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija) buvo pradėtos procedūros papildomoms lėšoms (12 mln. eurų) Saugyklos projektui finansuoti iš Europos Sąjungos fondų gauti.

Norint pradėti Maišiagalos saugyklos eksploatavimo nutraukimo darbus, būtina gauti Vyriausybės sprendimą nutraukti saugyklos eksploatavimą, užtikrinti Saugyklos projekto finansavimą, parengti saugyklos eksploatavimo nutraukimo techninę dokumentaciją ir gauti VATESI išduodamą licenciją vykdyti saugyklos eksploatavimo nutraukimą.

Teikiame apibendrintą informaciją apie Nutarimo projektu sprendžiamą problemą, siūlomas problemos sprendimo priemonės, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	<p>Maišiagalos saugyklos teritorijoje žemės paviršiuje įrengti barjerai negali užtikrinti ilgalaikės apsaugos nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje. Dėl šios priežasties ateityje neišvengiamai didės radionuklidų sklaidos iš saugyklos rizika. Jai suvaldyti siūlomos šios priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arba reguliariai turi būti atnaujinami saugyklos inžineriniai barjerai, pagrindžiama jų sauga, vykdoma teritorijos stebėseną iki tol, kol bus priimtas sprendimas nutraukti saugyklos eksploatavimą; – arba artimiausiu metu nutraukti saugyklos eksploatavimą, tai yra iš jos teritorijos išvežti visas atliekas, radionuklidais užterštas konstrukcijas ir gruntą, sutvarkyti juos IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose, saugyklos teritoriją rekultivuoti ir panaikinti jos kontrolę radiacinės saugos požiūriu. <p>Pažymėtina, kad Maišiagalos saugykloje, be kita ko, saugomos ilgaamžės radioaktyviosios atliekos, kurios išliks pavojingos tūkstančius metų.</p>
II. Siūlomos priemonės	Gauti Vyriausybės sprendimą nutraukti Maišiagalos saugyklos eksploatavimą.

III. Priemonių kaštai	Atsižvelgiant į Galutinio plano nuostatas Maišiagalos saugyklos eksploatavimo nutraukimo vertė yra 15 999,04 tūkst. eurų, numatomas finansavimo šaltinis – Europos Sąjungos fondų lėšos.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus Nutarimo projektą ir nutraukus Maišiagalos saugyklos eksploatavimą kasmet būtų galima sutaupyti apie 140 tūkst. eurų valstybės lėšų saugyklos priežiūrai, išvengti saugyklos inžinerinių barjerų atnaujinimo išlaidų (pvz., 2006 m. jos sudarė apie 500 tūkst. eurų), saugyklos saugos pagrindimo išlaidų, panaikinti ateityje neišvengiamai didėsią radionuklidų sklaidos iš saugyklos riziką, nepalikti ateities kartoms nepelnytos saugyklos atliekų tvarkymo naštos.

Priėmus Nutarimo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektas yra individualus teisės aktas, todėl, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektas be pastabų ir pasiūlymų suderintas su VATESI, Finansų ministerija ir VĮ IAE.

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės, elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja – Asta Žalnieriūtė, tel. (8 5) 203 4684, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt, tiesioginė rengėja – vedėjo pavaduotoja Patricija Ceiko, tel. (8 5) 203 4684, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Derinimo raštų kopijos, 3 lapai.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas